

การศึกษาการบูรณาการองค์ความรู้ในการจัดการลุ่มน้ำอย่างมีส่วนร่วม  
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

THE STUDY ON THE APPLIED KNOWLEDGE IN PARTICIPATION OF WATERSHED  
MANAGEMENT FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

กรรณิการ์ จูสิงห์<sup>1</sup> ภัทร์ พุ่มขาวสวน<sup>2</sup> กัมปนาท ภักดีกุล<sup>3</sup> วสันต์ บุญเกิด<sup>4</sup>  
นิตยา เมียนมิตร<sup>5</sup>

<sup>1,2,4</sup>คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

<sup>3</sup>คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

<sup>5</sup>คณะวนศาสตร์ สาขาวิชานวนศาสตร์ชุมชนและการส่งเสริมป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
บ้านแม่กลางหลวง บ้านกู่ฮ่อสามัคคี ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการลุ่มน้ำทั้งระบบแบบมีส่วนร่วม (Co-Management) ได้เลือกดำเนินการในพื้นที่ หมู่บ้านแม่กลางหลวงและหมู่บ้านกู่ฮ่อสามัคคี ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลาง ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพัฒนาที่เกิดจากการผสมผสานองค์ความรู้ใหม่ในการบูรณาการ การจัดการลุ่มน้ำอย่างมีส่วนร่วม ศึกษาความสัมพันธ์ผลของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่ปลายน้ำ ศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการดำเนินชีวิตร่วมกับคนในพื้นที่ต้นน้ำที่การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนอีกวิธีหนึ่งใช้แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม Statistical for Social Science (SPSS) ในพื้นที่หมู่บ้านปลายน้ำ ผลการศึกษา ปรากฏว่า การจัดการลุ่มน้ำทั้งระบบแบบมีส่วนร่วม (Co-Management) ในระดับหมู่บ้าน ระดับลุ่มน้ำและระดับอุทยาน ร่วมกันทำกิจกรรมที่นำทั้งความรู้ท้องถิ่น และความรู้สมัยใหม่ มีการแลกเปลี่ยน กลั่นกรอง และผสมผสานกัน ซึ่งทำให้แต่ละกลุ่มองค์กรได้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องต่อการจัดการทรัพยากรมากยิ่งขึ้นในบริบทปัจจุบัน ส่วนการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำ ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ระยะเวลาการอยู่อาศัย และความต่อเนื่องในการรับข่าวสาร ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกันด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05